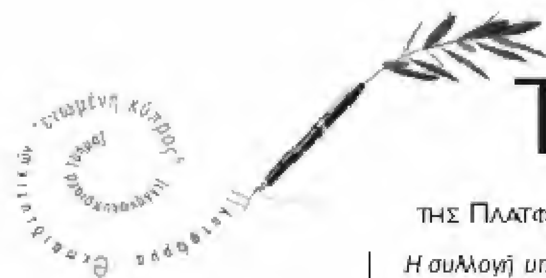

το Καλέμι

ΤΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ Ε/Κ ΚΑΙ Τ/Κ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ "ΕΝΩΜΕΝΗ ΚΥΠΡΟΣ" *(ε/κ τμήμα)*

Τεύχος 4
Δεκέμβριος 2008

Περιεχόμενα

Η συλλογή υπογραφών στη βάση ενός κειμένου που ζητά τη διάκριση του κράτους από την εκκλησία είναι ένα γεγονός που πολλοί θα το τοποθετούσαν χρονικά στο 18ο αιώνα ή ίσως και στο 19ο. Αν το τοποθετούσαν γεωγραφικά μπορούμε να υποθέσουμε ότι θα το ενέτασσαν εκτός Ευρώπης. Παρ' όλα αυτά συμβαίνει τώρα και εδώ. Δυστυχώς αφορά ιδιαίτερα και την εκπαίδευση, όπου θα ανέμενε κανένας ότι τα ιδεώδη του Διαφωτισμού θα ήταν αυτονόητα. Δείτε για το θέμα τις εσωτερικές σελίδες...

Για μια ιστορία της συμφιλίωσης

Στην Οχρίδα, στις ακτές της ομώνυμης λίμνης που χωρίζει (ή καλύτερα ενώνει;) την ΠΓΔ Μακεδονίας και την Αλβανία, περιτριγυρισμένη από χιονισμένα βουνά, πραγματοποιήθηκε από τις 21 μέχρι τις 23 Νοεμβρίου Διαβαλκανικό Συνέδριο για την Ιστορία. Την πρωτοβουλία είχε το Κέντρο για τη Δημοκρατία και τη Συμφιλίωση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη. Η όλη διοργάνωση πολύ μεστή, εξαιρετικά βαθιές οι συζητήσεις για τη διδασκαλία της Ιστορίας κάτω από το φακό των σύγχρονων επιστημονικών προβλημάτων αλλά και μεθόδων, με τη βοήθεια της αρχής της πολυπρισματικής προσέγγισης. Η δουλειά στις ομάδες εργασίας και τα πορίσματα των ολομελειών θα έχουν τη θέση τους σε επόμενο τεύχος του Καλεμιού. Προς το παρόν μεταφορά

απλώς της θλίψης που μπορεί να δημιουργήσει μια ευχάριστη διαπίστωση. Η διαπίστωση: Άνθρωποι που οι οικογένειές τους έγιναν μόλις πριν λίγα χρόνια θύματα εθνοκάθαρσης και μετακινήσεων πληθυσμών, που προέρχονται από χώρες με υπαρκτή σήμερα πολιτική ένταση μεταξύ τους (Αλβανία – Σερβία – ΠΓΔ Μακεδονίας), να συνεργάζονται επιστημονικά και να πασκίζουν μαζί η Ιστορία να γίνει προβολέας της αλήθειας και όχι συντηρητής του σκότους και του μίσους. Ανθρώπινα, όχι ψεύτικα και υποκριτικά, γιατί πιστεύουν πως πριν γελάσουμε ή κλάψουμε, προέχει να καταλάβουμε! Η θλίψη: Τι στο καλό συμβαίνει μ' εμάς εδώ κάτω και δεν μπορούμε να διανύσουμε εδώ και μισό αιώνα την απόσταση που διανύουν οι άλλοι σε πέντε χρόνια;

Στις 29 Δεκεμβριου 2008

Επίσκεψη Ελληνοκυπρίων εκπαιδευτικών σε τουρκοκυπριακά σχολεία

Η Πλατφόρμα οργανώνει επίσκεψη ε/κ εκπαιδευτικών σε τ/κ σχολεία τη Δευτέρα 29 Δεκεμβρίου 2008.

Η επίσκεψη διατρανώνει την απόφαση των εκπαιδευτικών της Πλατφόρμας να αγωνιστούν για τη λύση του κυπριακού προβλήματος μέσα από τον ιστορικό συμβιβασμό στη βάση της διζωνικής δικοινοτικής Ομοσπονδίας και της ισότητας.

Η επισκεψη επιδιώκει επίσης να τονίσει την ανάγκη της συμφιλίωσης των εκπαιδευτικών στόχων στις δύο κοινότητες έτσι ώστε να προάγεται το πνεύμα της συνύπαρξης των νέων Κυπρίων ανεξάρτητα από την εθνικότητά τους.

Για πολλά χρόνια οι εκπαιδευτικοί προωθούσαν αντίθετες εθνικές επιδιώξεις και δημιουργούσαν εχθρούς. Καιρός είναι να κάνουν ακριβώς το αντίθετο έτσι ώστε μια συνυπαρξιακή λύση να γίνει δυνατή και ασφαλής.

Η Πλατφόρμα επιμένει: η διχοτόμηση δεν είναι το μέλλον μας. Η διχοτόμηση δεν έχει μέλλον.

Η ιστορία που δεν διδάσκεται

ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

"Ένα γυμνάσιο, δυο δημοτικά και λίγοι σύλλογοι,
παντοπωλεία, καφενεία και κουρεία,
αναμεσα τους τριγυρνανε οι δοσιλογοι
για να προσέχουν μην αλλάξει η ιστορία..."

Επαρχία 1978, Αντώνης Βαρδής, Πάνος Φαλάρας

Με αφορμή το θόρυβο που δημιουργήθηκε με τη δήθεν προσπάθεια του ΑΚΕΛ να "αλλάξει την ιστορία" θα επιχαρήσω να παρουσιάσω κάποιες θέσεις για τη σχέση της ιστορίας με την πολιτική με στόχο τη σκιαγράφηση του τι πραγματικά διακυβεύεται στην παρούσα αντιπαράθεση. Πρόκειται στην πραγματικότητα για δυο αλληλοεξαρτώμενα ζητήματα που είναι όμως αναλυτικά διακριτά: από τη μια είναι ο καθορισμός του περιεχομένου της επίσημης ιστορίας και από την άλλη είναι ο τρόπος μετάδοσης αυτού του περιεχομένου στην επόμενη γενιά μέσα από την εκπαίδευση.

Το συντηρητικό στρατόπεδο που αντιτίθεται στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση γενικά επικεντρώνεται στο θέμα της διδασκαλίας της ιστορίας και κατηγορεί το ΑΚΕΛ για "εργαλειοποίηση της ιστορίας" και "ιδεολογικοποίηση του μαθήματος". Η ρητορική αυτή δεν είναι τόσο αφελής και αθώα όσο φαίνεται. Σε ένα πρώτο επίπεδο απευθύνεται στον φιλελεύθερο πολιτικό χώρο που αντιλαμβάνεται την επιστήμη ως καθ' αυτήν αξία που βρίσκεται έξω από τις ιδεολογικές και πολιτικές αντιπαραθέσεις. Πρόκειται όμως για ρητορική καθώς το συντηρητικό στρατόπεδο δεν συμμερίζεται στην πραγματικότητα την φιλελεύθερη κοσμοαντίληψη. Αυτό που ενοχλεί δεν είναι η "εργαλειοποίηση" ή η "ιδεολογικοποίηση" καθ' αυτή, αλλά το είδος, ο χαρακτήρας και το περιεχόμενο της εργαλειοποίησης και ιδεολογικοποίησης. Όταν για παράδειγμα την προηγούμενη δεκαετία προωθούνταν η "ελληνοκεντρική παιδεία" με στόχο την "καλλιέργεια εθνικής συνείδησης" δεν βγήκε κανείς να εναντιωθεί για την προσαρμογή της εκπαίδευσης σε ιδεολογικές και πολιτικές σκοπιμότητες. Σήμερα όμως που οι πολιτικοί στόχοι αφορούν την "ειρηνική συνύπαρξη" και την "αναγνώριση και αποδοχή της πολυπολιτισμικότητας", έχουμε αντιδράσεις στο όνομα της αξιολογικά ουδέτερης εκπαίδευσης. Σε ένα δεύτερο επίπεδο η ρητορική αυτή αρθρώνεται συστημικά, μέσα από την οπτική της υφιστάμενης κοινωνικο-οικονομικής εξουσίας, που θεωρεί ότι η δική της αντίληψη δεν αποτελεί ιδεολογία αλλά πραγματικότητα, ότι η δική της άποψη δεν είναι πολιτική αλλά πλαίσιο του τι συνιστά αποδεκτή πολιτική. Η κυρίαρχη ιδεολογία συντηρείται ως κυρίαρχη στο βαθμό που καταφέρνει να περνιέται ως αντικειμενική αλήθεια. Για να κατασκευαστεί όμως αυτή η "μια αντικειμενική αλήθεια" χρειάζεται να αποσιωποιηθούν άλλες, εναλλακτικές φωνές.

Η άνοδος του ΑΚΕΛ στην εκτελεστική εξουσία δημιουργεί για πρώτη φορά συνθήκες επανακαθορισμού της κυρίαρχης ιδεολογίας μέσα από την ενσωμάτωση της μέχρι τώρα περιθωριοποιημένης αριστερής εκδοχής. Ιδιαίτερα μάλιστα αφού η βασική προεκλογική υπόσχεση της Αριστεράς είναι η λύση του πολιτικού προβλήματος και η επανένωση της χώρας. Τόσο η άνοδος του ΑΚΕΛ στην εξουσία όσο και η διαδικασία της επανένωσης αποτελούν ιστορικές εξελίξεις που αναπόφευκτα θέτουν ζήτημα επανακαθορισμού του περιεχομένου της επίσημης ιστορίας. Οι διακοινοτικές σχέσεις στην οθωμανική και βρετανική περίοδο, οι ταξικοί αγώνες, η αντίσταση στον ενωτικό εθνικισμό της μετα-αποικιακής περιόδου, πτυχές που εν πολλοίς καθόρισαν τη σύχρονη κυπριακή ταυτότητα γενικά και την εικόνα της Αριστεράς πιο συγκεκριμένα, διεκδικούν σήμερα θέση στη μεγάλη αφήγηση που ονομάζεται επίσημη ιστορία. Βέβαια το ζητούμενο από μια ριζοσπαστική οπτική δεν είναι απλώς η συμπερίληψη μιας άλλης "αιρετικής" εκδοχής στη βασική "ορθόδοξη" εκδοχή, αλλά η αποδόμηση της εθνοκεντρικής αφήγησης και η ανάδειξη του πολυπρισματικού και πολυεπίπεδου χαρακτήρα της ιστορίας που επιδέχεται πολλαπλών ερμηνειών και αναγνώσεων.

Ένας πραγματικός εκσυγχρονισμός της ελληνοκυπριακής παιδείας οφείλει κατ' αρχάς να αναγνωρίσει την αυτονομία της ιστορίας ως επιστήμης και να μην την εντάσσει στην ευρύτερη εκμαθηση της γλώσσας. Αυτη η ταυτιση (εθνικης) γλώσσας και (εθνικής) ιστορίας δεν είναι τυχαία. Αποτελεί τη μέθοδο της κατασκευής της εθνικής ταυτότητας μέσα από τη μονοδιάστατη και μονόπλευρη παρουσίαση της δήθεν διαχρονικής (στην πραγματικότητα δια-ιστορικής και ανιστόρητης) πορείας του "έθνους". Μέσα από την κυρίαρχη φιλολογική οπτική, τα μυθικά στοιχεία ενσωματώνονται πιο ανεπαίσθητα και πιο "αθώα" στη μεγάλη αφήγηση που κατασκευάζεται με λογοτεχνική μεν μαεστρία αλλά σε βάρος της επιστημονικής μεθοδολογίας. Αυτό φαίνεται να είναι ελληνικό φαινόμενο, καθώς σε άλλα κράτη (όπου ο εθνικισμός δεν αποτελεί πια την κυρίαρχη οπτική) το μάθημα της ιστορίας διαχωρίζεται από αυτό της γλώσσας. Η ιστορία που διδάσκεται σε άλλες χώρες είναι διεθνής και παγκόσμια, ενώ προωθείται ταυτόχρονα και η τοπική ιστορία μέσα από την προφορική παράδοση. Έτσι από τη μια οι μαθητές αποκτούν μια πιο σφαιρική και ολοκληρωμενη εικονα του παγκοσμιου ιστορικου γιγνεσθαι, ενώ ταυτόχρονα μπορούν να συμμετάσχουν οι ίδιοι στη συγγραφή της τοπικής τους ιστορίας μέσα από συνεντεύξεις που παίρνουν από ηλικιωμένους συγγενείς και γείτονές τους. Η διεθνοποίηση της ιστορίας και η προώθηση της προφορικής ιστορίας στην εκπαίδευση αποτελούν αδήριτη αναγκαιότητα στο κυπριακό πλαίσιο καθώς από τη μια, λόγω γεωγραφίας και μεγέθους οι διεθνείς εξελίξεις επηρέασαν και επηρεάζουν σε τεράστιο βαθμό την κυπριακή πραγματικότητα και από την άλλη η ραγδαία μεταμόρφωση της κυπριακής κοινωνίας μέσα σε τρεις γενιές καθιστά την προφορική ιστορία ως πηγή αστείρευτης γνώσης που μπορεί να αποκτηθεί άμεσα από τους ίδιους τους μαθητές και όχι να μεταδοθεί σε αυτούς μέσα από τα βιβλία.

Η ιστορία αποτελεί εντέλει την εικόνα μιας κοινωνίας για το παρελθόν της καθώς αυτή βιώνει το παρόν και οραματίζεται το μέλλον της. Μια κοινωνία που θέλει να προχωρήσει μπροστά και να αλλάξει το μέλλον της είναι υποχρεωμένη να αλλάξει και την εικόνα του παρελθόντος της. Δεν μπορούν τα στεγανά πλαίσια που η ίδια κατασκεύασε στο παρελθόν να προβάλλουν ως εμπόδια στη δημιουργία του μέλλοντος της. Η Κύπρος βρίσκεται ήδη σε διαδικασία επανένωσης, στα πλαίσια μιας δικοινοτικής συμφιλίωσης. Λογικό είναι να προβληθεί επί τέλους η μέχρι τώρα καταπιεσμένη δικοινοτική πτυχή της ιστορίας της και να γίνει αυτοκριτική για τους ανταγωνιζόμενους εθνικισμούς που εγκλώβισαν τις δυο κοινότητες στα αδιέξοδα των μακροχρόνιων εθνικών αγώνων και εμπόδισαν την ειρηνική συνύπαρξη και τον ομαλό πολιτικό βίο.

Εις την πυράν...

του Κυριακου Ερωτοκριτου

Οι δυνάμεις του απορριπτισμού και του εθνικισμού ηττήθηκαν στην ελληνοκυπριακή πλευρά κατά τις πρόσφατες προεδρικές εκλογές. Όμως το ΔΗΚΟ και η ΕΔΕΚ, οι κύριοι εκφραστές αυτής της καταστροφικής πολιτικής, επιβιβάστηκαν στο τρένο της εξουσίας. Αν και διαφωνούν θεμελιακά με το ΑΚΕΛ, κυρίως στα θέματα του Κυπριακού αλλά και στα κοινωνικοοικονομικά θέματα, τούτο δεν τους εμποδίζει να νέμονται τα καλά της εξουσίας σε μια κοινωνία που ακόμα επιτρέπει τέτοιου είδους νομές.

Μερικές φορές αυτά τα κόμματα, στην προσπάθεια τους να παραμείνουν στην κυβέρνηση, παραλείπουν να εκφράσουν με παρρησία αυτά που πραγματικά πιστεύουν. Το κενό που αφήνουν αυτά τα κόμματα αναπληρώνουν επάξια δρομείς της ίδιας ιδεολογίας, όπως ο εκλιπών τέως Πρόεδρος, ο επίτιμος, σύνδεσμοι αγωνιστών, ΕΥΡΩΚΟ, νεόδμητες εθνικιστικές οργανώσεις, διάφοροι επίσκοποι και χωρεπίσκοποι και βεβαίως βεβαίως ο Αρχιεπίσκοπος.

Ο Χρυσόστομος ο Β', πραγματικά, τον τελευταίο καιρό έχει υπερβεί όλους. Είναι ασυναγώνιστος. Ένας εγωκεντρικός άνθρωπος, που λάθρα βρίσκεται στο τιμόνι της κυριότερης θρησκευτικής ομάδας της Κύπρου, βομβαρδίζει καθημερινά τον κυπριακό λαό με κάθε είδους εθνικιστικές, σοβινιστικές, μισαλλόδοξες και διχοτομικές θέσεις.

Σκιαμαχεί (εν γνώσει του;) για τα βιβλία της ιστορίας δρώντας προληπτικά ενάντια σε κάθε απόπειρα αλλαγής και εκσυγχρονισμού. Σκοταδιστής, από τους χειρότερους του είδους, απειλεί να καταστρέψει τα όποια νέα βιβλία μπορεί να ετοιμασθούν. Απειλεί να κλείσει τα οδοφράγματα και υποσκάπτει καθημερινά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τις επίσημες θέσεις της ελληνοκυπριακής πλευράς.

Σεμνά και ταπεινά Δέσποτα. Έπρεπε, τουλάχιστον να σιωπάς, εσύ που με διάφορες μεθοδεύσεις, κατόρθωσες, εκμεταλλευόμενος τη μακροθυμία και ίσως την αδιαφορία αυτού του λαού, να εξασφαλίσεις αυτή τη θέση.

Φτάνει πια, χορτάσαμε τους πατριωτισμούς σας. Δεν θέλουμε άλλες καταστροφές και ερείπια όπως οι όμοιοι σας έφεραν το 1974. Δεν θέλουμε να παραμείνουμε για πάντα πρόσφυγες στον ίδιο μας τον τόπο και ίσως και σε άλλους τόπους. Θέλουμε να ζήσουμε, εμείς και τα παιδιά μας, στη γη που γεννηθήκαμε και να συνυπάρξουμε με το άλλο κομμάτι του λαού μας. Αυτό το κομμάτι, με το οποίο τόσο μοιάζουμε και με το οποίο βίαια και άδικα χωριστήκαμε από δυνάμεις σαν και αυτές που εσείς σήμερα στηρίζετε.

Σταματήστε να τροφοδοτείτε τον αντίστοιχο εθνικισμό στην τουρκοκυπριακή πλευρά. Αντιληφθείτε, επιτέλους, πού οδηγήσατε και πού οδηγείτε αυτό τον τόπο με τέτοιες τοποθετήσεις. Τα δηλητήριά σας θα μας πνίξουν όλους, κανένας δεν εξαιρείται, εκτός και αν εσείς έχετε και σχέδιο Β για την επιβίωσή σας.

Εμείς πάντως δεν έχουμε σχέδιο Β. Έλεος πια...

3ο ετησιο συνεδριο του Peace Research Institute Oslo, Cyprus Centre

Ένα νησί, πολλές ιστορίες:

επανεξετάζοντας την πολιτική του παρελθόντος στην Κύπρο

Στις 28 και 29 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε το 3ο ετήσιο συνέδριο του PRIO στο Λήδρα Πάλας. Η ακαδημαϊκή του πτυχή οργανώθηκε από την ανθρωπολόγο Rebecca Bryant και παρευρέθηκαν γύρω στα 100 άτομα. Στο συνέδριο παρουσιάστηκαν 31 εργασίες Κυπρίων και ξένων ακαδημαϊκών σε σχέση με την Κύπρο και το πρόβλημά της. Οι παρουσιάσεις ήταν οργανωμένες σε παράλληλες συνεδρίες έτσι ήταν αδύνατο για κάποιον/α να παρακολουθήσει όλες τις εργασίες. Θα κάνω αναφορά σε τρεις παρουσιάσεις που θεωρώ ότι ήταν οι πιο ενδιαφέρουσες από αυτές που παρακολούθησα.

Ο Δημήτρης Άσσος στην παρουσίαση του προχώρησε σε μια αποδόμηση δυο θεωριών συνωμοσίας που ακόμα κυριαρχούν στην ε/κ κοινότητα σε σχέση με τον αγώνα της ΕΟΚΑ. Πρώτον ότι ο "ηρωικός" αυτός αγώνας προδόθηκε από τον Μακάριο και την ελληνική κυβέρνηση και δεύτερον ότι οι διεθνείς ραδιουργίες εμπόδισαν το "δίκαιο" αίτημα της Ένωσης. Σύμφωνα με τον Άσσο, παρόλο που οι δυο αυτές θέσεις δεν μπορούν να τεκμηριωθούν με τα υφιστάμενα ιστορικά στοιχεία που υποδεικνύουν ότι η ανεξαρτησία είχε ήδη τροχιοδρομηθεί από το 1955, εν τούτοις συνεχίζουν να αναπαράγονται. Και αυτό επειδή εξυπηρετούν στο να μετατοπίζουν την ευθύνη σε άλλους. Σύμφωνα με τον Άσσο είναι καιρός η σοβαρή ιστορική έρευνα να διαψεύσει οριστικά τις θεωρίες συνωμοσίας και να τις θέσει στο περιθώριο.

Ο Αντρέας Παναγιώτου στην παρουσίαση του προχώρησε σε μια ανάλυση της υποκουλτούρας της Αριστεράς και της περιθωριοποίησής της από τον ηγεμονικό λόγο. Παράλληλα παρουσίασε τη διαδικασία συγγραφής της επίσημης εθνικιστικής ιστορίας μέσα από μια σειρά από γεγονότα που αποτελούν τη στρατηγική της ελίτ στην προσπάθεια της να κατασκευάσει την εθνική ενότητα. Σύμφωνα με τον Παναγιώτου, παρά τη δημοκρατικότητα της κοινωνίας μας, η δημόσια σφαίρα ακόμα αποτελεί πεδίο λογοκρισίας των "αιρετικών" εκδοχών της κυπριακής ιστορίας.

Ο Christoph Ramm πραγματεύθηκε την αντιμετώπιση των εποίκων από τους Τουρκοκύπριους καθώς το ζήτημα αυτό αποτελεί βασική πτυχή του κυπριακού προβλήματος. Σύμφωνα με τον Ραμ, η γενικά αρνητική εικόνα των Τούρκων εποίκων στα μάτια των Τ/Κ έχει να κάνει με το ευρύτερο ζήτημα της πολιτιστικής σύγκρουσης Ανατολής και Δύσης. Οι Τ/Κ θεωρούν τους εαυτούς τους Ευρωπαίους και τους έποικους Ανατολίτες που απειλούν την δημογραφία και την κουλτούρα τους. Επίσης οι έποικοι αποτελούν για τους Τ/Κ σύμβολο της εξάρτησής τους από την Τουρκία και θεωρούν ότι αντιδρώντας στην παρουσία τους στο νησί, αντιδρούν ταυτόχρονα στην τουρκική ηγεμονία. Όμως αυτή η προσέγγιση είναι σύμφωνα με τον Ραμ λανθασμένη, αφού τουλάχιστον οι έποικοι που ήρθαν στην Κύπρο την τελευταία εικοσαετία αποτελούν οικονομικούς μετανάστες που έρχονται ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας μετανάστευσης και όχι της τουρκικής κατοχής.

Ο Αρχιεπισκοπος Κυπρου για την Ιστορια

Περί ελευθερίας του Λόγου (και του Αντίλογου)

Ρενας Χοπλαρου

Οι πρόσφατες δηλώσεις του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσόστομου Β' (10.11.2008) ότι «Κάποιοι δικοί μας λένε ότι σκοτώσαμε Τουρκοκύπριους. Οι Τουρκοκύπριοι έφερναν όπλα άρα οι δικοί μας τι να έκαναν;» είναι τρομακτικές . Αποτελούν ουσιαστικά δημόσια απολογία των δολοφονιών Τουρκοκυπρίων που έγιναν στην Κύπρο κατά τη διάρκεια της περιόδου 1963 – 74. Ο Αρχιεπίσκοπος παρέλειψε να αναφέρει βεβαίως ότι οι Τουρκοκύπριοι που βρέθηκαν σε ομαδικούς τάφους κατά δεκάδες δεν ήταν ένοπλοι στρατιώτες άλλα άμαχοι πολίτες, άντρες, γυναίκες και παιδιά (ακόμα και βρέφη) που δολοφονήθηκαν εν ψυχρώ.

Εν ψυχρώ δολοφονήθηκαν και πολλοί αθώοι Ελληνοκύπριοι. Κάποια από τα παιδιά των αγνοουμένων, αν φανούν τυχερά και εντοπιστεί το σημείο ταφής, αντικρίζουν για πρώτη φορά τους δικούς τους, ένα σωρό κόκαλα κατά τη διάρκεια των εκσκαφών. Τον ανταγωνισμό για το ποια πλευρά διέπραξε τα περισσότερα εγκλήματα ας τον κάνουν όσοι διακρίνουν τα θύματα και τους θύτες σε «δικούς μας» και στους «άλλους». Ο Διονύσης Γουσέτης, ο πρώην γενικός γραμματέας της Διεθνούς Αμνηστίας, πολύ σωστά σημειώνει πως δε χωράνε «υποκειμενικοί χαρακτηρισμοί» στα εγκλήματα (Αχάριστος Φωνή, 2008, σ. 148).

Ως γενική αρχή δεν υποστηρίζω καμία απαγόρευση στο μισαλλόδοξο λόγο, εκτός βέβαια εάν προτρέπει στη βία. Ωστόσο, και εδώ αξίζει να παραθέσω τα λόγια του καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου Σταύρου Τσακιράκη, «το μόνο αντίδοτο στον κακό λόγο είναι ο αντίλογος [...] γι' αυτό θεωρώ ότι ο μισαλλόδοξος λόγος δεν πρέπει να περνά απαρατήρητος ούτε να αντιμετωπίζεται περιπαικτικά» (βλ. Athens Voice, 20.11.2008). Διαφωνώ με το επιχείρημα ότι ο αντίλογος στο λόγο του Αρχιεπισκόπου εξισούται με φίμωση του. Ο Αρχιεπίσκοπος έχει το δικαίωμα να λέει ότι θέλει. Δεν μπορεί όμως να είναι υπεράνω πολιτικής κριτικής η άποψή του. Στην Κύπρο δεν είναι οι απόψεις του Αρχιεπισκόπου υπό διωγμό, οι μη ταυτιζόμενες με τη δική του εκδοχές της ιστορίας είναι.

Ο Αρχιεπίσκοπος έκανε μια ακόμη δήλωση που αξίζει να συζητηθεί. Απείλησε την Πολιτεία ότι «εάν παραχαραχθεί η ιστορία θα πει στα παιδιά να πετάξουν τα νέα βιβλία» (10.11.2008). Εδώ ο Αρχιεπίσκοπος, πριν καν δει τα νέα βιβλία, τα οποία θα προκύψουν στα πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, απειλεί ότι θα παρακινήσει μαθητές σε ενέργειες οι οποίες ακυρώνουν κάθε έννοια δημοκρατικού διαλόγου και αντιπαράθεσης επιχειρημάτων. Με τα νέα αναλυτικά προγράμματα και τα εγχειρίδια πιθανόν να διαφωνήσουμε κι άλλοι. Είναι όμως αντίφαση να χρησιμοποιείται το επιχείρημα της φίμωσης του Αρχιεπισκόπου ενώ ο ίδιος θέλει να «πετάξει» την αντίθετη άποψη, πριν ακόμα τη διαβάσει. Το πιο σοβαρό είναι βεβαίως ότι ο Αρχιεπίσκοπος με τον έλεγχο που θέλει να ασκήσει πάνω στα εκπαιδευτικά ζητήματα της Κυπριακής Δημοκρατίας υπερβαίνει το ρόλο του. Η έκφραση των απόψεών του για την εκπαίδευση δεν πρέπει να αποβλέπει στην υποκατάσταση του ρόλου που κατέχουν οι θεσμοί της εκλεγμένης πολιτικής ηγεσίας.

Διασαφήνιση όρων και εννοιών

Τι σημαίνει η φράση κοσμική εκπαίδευση; Κοσμική είναι η εκπαίδευση που δεν επιβάλλει στους μαθητές της κανένα θρήσκευμα. Δεν έχει υποχρεωτικές αλλά ούτε και προαιρετικές προσευχές και εκκλησιασμούς. Στο κοσμικό σχολείο δε βλέπεις πουθενά επίσημα θρησκευτικά σύμβολα και ονομασίες (π.χ. Δημοτικό Σχολείο Αποστόλου Ανδρέα). Οι μαθητές δεν υφίστανται καμία ευμενή ή δυσμενή διάκριση λόγω θρησκεύματος και τέλος τα θρησκευτικά μαθήματα, εάν διδάσκονται, έχουν εγκυκλοπαιδικό και όχι κατηχητικό χαρακτήρα. Εννοείται ότι για τα μαθήματα των θρησκευτικών δεν προαπαιτείται καμία ομολογία πίστεως από πλευράς των παιδιών. Όλα τα παραπάνω θεωρούνται απαράβατα χαρακτηριστικά για να μπορούμε να ορίζουμε μιαν εκπαίδευση ως κοσμική και όχι ως θρησκευτική - θεοκρατική. Απαράβατος ωστόσο κανόνας για την κοσμική εκπαίδευση είναι πως δεν στρέφεται κατά του προϋπάρχοντος θρησκευτικού φρονήματος των παιδιών και ούτε τους αναγκάζει να απαρνηθούν ή έστω να ντραπούν για την πίστη τους. Με άλλα λόγια η κοσμική εκπαίδευση δε σημαίνει ότι επιβάλλει την αθεΐα. Η αθεΐα δεν είναι συστατικό στοιχείο της κοσμικής εκπαίδευσης αλλά ακόμη κι εάν ήταν, το να προσπαθήσει κανείς να την επιβάλλει με νομοθετικά μέτρα αυτόματα την ακυρώνει από το να είναι φιλελεύθερη. Οι έννοιες που μας βοηθούν εδώ είναι η διαφορά μεταξύ του ά– θρησκου κράτους, δηλαδή του κράτους που δε θρησκεύεται και είναι ουδέτερο απέναντι σε όλες τις θρησκείες και του κράτους που έχει μια αντι – θρησκευτική στάση. Ας εμβαθύνουμε το πρώτο εάν πιστεύουμε ότι οι θρησκευτικές πεποιθήσεις ανήκουν στην ιδιωτική σφαίρα της ζωής του πολίτη και δεν αφορούν το κράτος. Συνεπώς πρέπει να ξεχωρίσουμε την ιδιότητα του πολίτη από την ιδιότητα του πιστού.

Ο κατηχητικός χαρακτήρας της κυπριακής εκπαίδευσης δεν περιορίζεται μόνο στο μάθημα των Θρησκευτικών αλλά, κατά παράδοξο τρόπο, η θρησκευτική ενδογμάτιση διαχέεται και σε άλλα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος (αποστήθιση, προσέγγιση της γνώσης χωρίς διερεύνηση ως εξ αποκαλύψεως αλήθεια, αποσιώπηση των αντιφάσεων και των εξαιρέσεων της γνώσης, κτλ). Όπως σημειώνει η Εύη Ζαμπέτα στη συναρπαστική μελέτη της «Σχολείο και Ετερότητα» (2003: 16) το στοιχείο αυτό έχει δύο βασικές συνέπειες:

- την αδυναμία του δημόσιου σχολείου να κατανοήσει, να αναγνωρίσει ως ισότιμη και επομένως να εντάξει τη θρησκευτική ετερότητα ή την απουσία θρησκευτικότητας.
- την αποδυνάμωση αυτής καθ' εαυτήν της έννοιας του πολίτη.

Η δράση της κοινωνίας πολιτών: Ενεργοί Πολίτες υπέρ της Διάκρισης των ρόλων Πολιτείας και Εκκλησίας

Ένα μήνα μετά τη χειροτόνηση του Αρχιεπίσκοπου Χρυσόστομου Β' έγραψα στον Πολίτη (Περιπέτειες Ιδεών, τεύχος 7) ένα άρθρο, το οποίο τελείωνε ως εξής: «Οι πρώτες δηλώσεις του νέου Αρχιεπισκόπου για το λόγο που πρέπει να έχει η Εκκλησία στα εκπαιδευτικά και εθνικά πράγματα είναι αρκετά προβληματικές. Προφανώς δίνουν το στίγμα των προτεραιοτήτων της Εκκλησίας της Κύπρου. Το τραγικό είναι βεβαίως ότι δεν βρέθηκε πολιτικός που να υπενθυμίσει στον Αρχιεπίσκοπο ότι στα σύγχρονα δημοκρατικά κράτη «τα του Καίσαρος τω Καίσαρι και τα του Θεού τω Θεώ». Ελπίζω να υπάρχει και στην Κύπρο μια ισχυρή ομάδα πολιτών που να υποστηρίζει με σθένος ότι τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής και εξωτερικής πολιτικής τον έχουν οι εκλεγμένοι κρατικοί αντιπρόσωποι, δηλαδή οι πολιτική και όχι η εκκλησιαστική ηγεσία. Γιατί η διαπλοκή πολιτικής και εκκλησιαστικής εξουσίας μας παίρνει διακόσια πενήντα χρόνια πίσω πολύ πριν τη Γαλλική Επανάσταση και τον Διαφωτισμό».

Ακριβώς δύο χρόνια αργότερα χρειάστηκε πράγματι μια ομάδα πολιτών να αντιδράσει στις τοποθετήσεις του Αρχιεπισκόπου. Βρέθηκαν 100 περίπου πολίτες που υπέγραψαν κείμενο υπέρ της διάκρισης των ρόλων Εκκλησίας και Κράτους.

Ενεργοί πολίτες υπέρ της διάκρισης των ρόλων Πολιτείας και Εκκλησίας

Με αφορμή τις πρόσφατες, έντονες και επαναλαμβανόμενες τοποθετήσεις του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσοστόμου Β' αναφορικά με το κυπριακό πρόβλημα και την παιδεία, οι πιο κάτω υπογράφοντες πολίτες, δηλώνουμε ότι:

1) Οι δημοκρατικά εκλελεγμένοι πολιτειακοί αντιπρόσωποι είναι υπεύθυνοι τόσο για τη διαχείριση του κυπριακού προβλήματος όσο και για τα θέματα που αφορούν την παιδεία και είναι άμεσα υπόλογοι στον κυπριακό λαό. Ο ρόλος της «εθναρχεύουσας» Εκκλησίας όφειλε να είχε λήξει με την ανακηρυξη της Κυπριακης Δημοκρατίας το 1960.

2) Κάθε πολίτης της Κυπριακής Δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένου και του Αρχιεπισκόπου, έχει φυσικά το δικαίωμα να συμφωνεί ή να διαφωνεί με μια απόφαση της εκλελεγμένης πολιτικής ηγεσίας και να εκφράζει δημόσια την άποψή του/της. Ο Αρχιεπίσκοπος όμως είναι εκκλησιαστικός και όχι πολιτικός ηγέτης. Ο ρόλος του είναι ποιμαντικός. Όταν καταθέτει τις πολιτικές του απόψεις, ο λόγος του θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ανεξάρτητα από την αίγλη του αξιώματός του και να μπορεί να υπόκειται σε κριτική όπως κάθε άλλου πολίτη.

3) Η διάκριση των ρόλων της Εκκλησίας (και οποιουδήποτε άλλου εκκλησιαστικού θεσμού) και της Πολιτείας αποτελεί βασική δημοκρατική αρχή. Η καθυστέρηση της Κυπριακής Δημοκρατίας στην πλήρη εφαρμογή του αξιώματος αυτού (π.χ. στην εκπαίδευση) επιβραδύνει την εμβάθυνση της δημοκρατίας στον τόπο μας.

4) Καλούμε την πολιτική ηγεσία και την κοινωνία των πολιτών να εργαστούν για την εμπέδωση της διάκρισης των ρόλων Πολιτείας – Εκκλησίας στη σύγχρονη πολυπολιτισμική Κυπριακή Δημοκρατία.

Υπογραφές:

Αβραάμ Πόπη (ηθοποιός), Άνιφτος Πόλης (εκπαιδευτικός), Αντωνίου Γιάννης (εκπαιδευτικός), Αργυρού Βάσος (πανεπιστημιακός, University of Hull), Ατταλίδου Αλεξάνδρα (επικοινωνιολόγος), Αχνιώτης Κωστής (Πλατφόρμα Εκπαιδευτικών), Βασιλάρα Μαρίνα (πολιτικός επιστήμονας), Βασιλείου Γιώργος (γραφίστας), Βελάζης Γιάννης (συνт.Εκπαιδευτικός), Βωνιάτη Χριστιάνα (δημοσιογράφος), Γεωργίου Εύα (εκπαιδευτικός), Γιάλλουρου Άννα (επιχειρηματίας), Γιωρκάτζης Λάμπρος (ταξιδιωτικός πράκτορας), Γρηγορίου Ζέλεια (πανεπιστημιακός, Παν. Κύπρου), Δανιήλ Δανιέλλα (εκπαιδευτικός), Δευτεράς Νικόλας (πολιτικός επιστήμονας /θεωρητικός), Δημητρίου Κορίνα (νομικός), Δρουσιώτου Κορίνα (νομικός σύμβουλος), Επαμεινώνδα Επαμεινώνδας (ερευνητής), Επαμεινώνδας Μάριος (εκπαιδευτικός), Ερωτοκρίτου Μιχάλης (εκπαιδευτικός), Ζάνος Χρίστος (σκηνοθέτης), Ζάνου Ελένη (εκπαιδευτικός), Ζάνου Κωνσταντίνα (διδάκτωρ ιστορίας), Ηγουμενίδης Λούης (εκπαιδευτικός), Ηγουμενίδου Μάγδα (διδάκτωρ πολιτικής φιλοσοφίας), Ηλιάδη Κατερίνα (δημοσιογράφος), Θεοδώρου Κ. Θεόδωρος (οικονομολόγος εκπαιδευτικός), Θεοχαρίδης Μιχάλης (μουσικός), Ιωάννου Γιάννης (πανεπιστημιακός, Παν. Κύπρου), Ιωάννου Γρηγόρης (ερευνητής), Καϊάφας Κώστας (εκπαιδευτικός), Κακουρή Θεοδώρα (εκπαιδευτικός), Καλημέρη Τζούλη (ψυχολόγος), Καμπανελλά Ελίζα (εκπαιδευτικός), Κανάρης Αντώνης (εκπαιδευτικός), Κανάρης Μάριος (οδοντίατρος), Καραγιάννη Νάντια (NGO Support Centre), Καραγιώργη Νεοπτόλεμου Έλενα (δασκάλα μουσικής), Καρατζά Χριστίνα (εκπαιδευτικός), Καρτσαμπά Γ. (εκπαιδευτικός), Κασκάνης Γιώργος (δημοσιογράφος), Καυκαρίδης Κώστας (σκηνογράφος), Καυκαρίδης Στέλιος (ηθοποιός/ σκηνοθέτης), Καφαντάρης Βασίλης (εκπαιδευτικός), Κιατίπης Χαράλαμπος (μελετητής/ συγγραφέας), Κιζιλγκιουρέκ Νιαζί (πανεπιστημιακός, Παν. Κύπρου), Κωνσταντινίδης Ανδρέας (σκηνοθέτης), Κωνσταντίνου Κώστας (δημοσιογράφος), Κωνσταντίνου Ξένια (μέλος πολιτικού γραφείου ΝΕ.ΔΗΣΥ), Κωνσταντίνου Σταυρούλα (βυζαντινολόγος /πανεπιστημιακός), Λαζάρου Ευφροσύνη (εκπαιδευτικός), Λάμπρου Γιώργος (τέως Διευθυντής Σχολείων Τεχνικής Εκπαίδευσης), Λάρκου Λάρκος (πρόεδρος ΟΠΕΚ Κύπρου), Λάρκου Τάκης (εκπαιδευτικός), Λοΐζου Μίκης (σκηνογράφος), Λυρίτσας Άντρος (νομικός), Αντρέας Μαράς(συντ.Εκπαιδευτικός),Ματσούκας Κωνσταντίνος (συγγραφέας/ μεταφραστής), Μιχαήλ Αγγελική (εκπαιδευτικός), Μιχαήλ Δώρος (Πρόεδρος ΚΙΣΑ), Μιχαήλ Κώστας (τέως Διευθυντής Κρατικού Χημείου), Μολέσκη Μαρία (εκπαιδευτικός), Μολέσκη Νόνα (εκπαιδευτικός/ κριτικός θεάτρου), Μολέσκης Γιώργος (ποιητής), Μπεμπεδέλη Δέσποινα (ηθοποιός /σκηνοθέτης), Νεοκλέους Κώστας (πανεπιστημιακός, ΤΕΠΑΚ), Νεοκλέους Χρίστος (οικονομολόγος), Νικολαΐδης Αντώνης (εκπαιδευτικός), Όθωνος Ντίνος (κινηματογραφιστής), Ολύμπιος Μιχάλης (τεχνικός ήχου, Συναυλία), Ονουφρίου Αντρέας (εκπαιδευτικός / κοινωνιολόγος), Ορφανίδης Στέλιος (δημοσιογράφος /ερευνητής), Παπαδάκης Γιάννης (πανεπιστημιακός, Παν. Κύπρου), Παπαλεοντίου Λευτέρης (πανεπιστημιακός), Παπαπέτρου Μαρία (χειροτέχνης), Παπαπέτρου Μιχάλης (πολιτικός), Παύλου Παύλος (εκπαιδευτικός), Παφίτης Α. (εκπαιδευτικός), Παχουλίδης Κυριάκος (εκπαιδευτικός /διδάκτωρ κοινωνικής ψυχολογίας), Περικλέους Χρυσόστομος (συγγραφέας), Περιστιάνης Νίκος (Πρόεδρος Συνδέσμου Κοινωνιολόγων Κύπρου), Πιερίδης Κυριάκος (δημοσιογράφος), Πολυκάρπου Στέφανη (επικοινωνιολόγος), Πουργουρίδης Χρήστος (δικηγόρος / βουλευτής), Προκομμένος Νίκος (δημοσιογράφος), Πρωτόπαπας Βασίλης (Προϊστάμενος Σπουδών και Φοιτητικής Μέριμνας, ΤΕΠΑΚ), Πυλιώτου Μαρία (συγγραφέας), Σάββα Σάββας (μουσουργός), Σοφοκλέους Βαλεντίνα (ηθοποιός), Σταύρου Χρίστος (πολιτικός μηχανικός), Στόγιας Γιώργος (εκπαιδευτικός), Συμεού Θωμάς (λογοτέχνης /κριτικός). Συμεωνίδης Δημήτρης (εκπαιδευτικός). Τζιαμπάζης Κυριάκος (συγγραφέας, πολιτικός αναλυτής), Τριγγίδης Αλέκος (Διευθυντής ΙΚΜΕ), Τριμικλινιώτης Νίκος (πανεπιστημιακός, Παν. Λευκωσίας), Τσιμίλλη-Μιχαήλ Μερόπη (ερευνήτρια), Φιλίππου Νίκος (πανεπιστημιακός, Παν. Λευκωσίας), Φλορέντζου Φλορέντζος (μηχανικός ενέργειας και περιβάλλοντος), Φλωρίδης Άδωνις (σκηνοθέτης /συγγραφέας), Χαραλάμπους Άντρη (εκπαιδευτικός), Χάσικος Σωκράτης (βουλευτής), Χατζηδημητρίου Παναγιώτης (δημοσιογράφος), Χατζηδημητρίου Τάκης (πολιτικός), Χατζηνικολάου Σπύρος (δικηγόρος), Χατζήπαπα Βασίλκα (ποιήτρια / κριτικός θεάτρου), Χατζήπαπας Χρίστος (συγγραφέας / Πρόεδρος Ένωσης Λογοτεχνών Κύπρου), Χατζηπαύλου Μαρία (πανεπιστημιακός, Παν. Κύπρου). Χατζησωτηρίου Νόρα (σύμβουλος για μάρκετινγκ και δημόσιες σχέσεις), Haji Mike (ποιητής / μουσικός /πανεπιστημιακός), Χόπλαρου Ρένα (εκπαιδευτικός), Χριστοδουλίδης Γιώργος (ηθοποιός), Χριστοδουλίδης Δ. Γιώργος (εκπαιδευτικός), Χριστοφόρου Κάλλη (εκπαιδευτικός), Χρυσάνθου Μαρία (ιστορικός /δημοσιογράφος), Χρυσάνθου Πανίκκος (σκηνοθέτης).

Τα παιδιά του Δημοτικού Σχολείου Μάραθας, Σανταλάρι και Αλόας. Εκτελέστηκαν και τάφηκαν σε ομαδικό τάφο μαζί με άλλους συγγενείς τους το 1974.

Όποιος πολίτης επιθυμεί μπορεί να καταθέσει την υπογραφή και τα σχόλια του στην ιστοσελίδα www.kosmikokratos.blogspot.com. Η ιστοσελίδα διαθέτει επίσης σειρά άρθρων σχετικά με το θέμα.

Ανθρώπινος πυρσός

Ι. Ο ήλιος χτύπαγε,
Το κεφάλι του Ταμμούζ να αιμορραγεί βαριά
Να κατρακυλά στη γη.

Μια πύρινη σφαίρα
Με χέρια να τεντώνουν ανοιχτά
Περπατούσε
Λες και ήταν άνθρωπος,
Περπατούσε
Ώσπου σωριάστηκε στην άκρη του δρόμου.

«Καίγομαι, καίγομαι, καίγομαι
Και είμαι μόλις στα εικοσιένα μου.
Ωιμέ, άνθρωποι, πεθαίνω».

Τώρα, η ανθρώπινη ύπαρξη βρίσκεται εκεί,
Στο έδαφος με τις κόκκινες παπαρούνες
Και είναι μόλις εικοσιενός.

ΙΙ. Να αναγνωρίσω την ταυτότητα τους δεν μπορώ
Αν είναι Ελληνοκύπριος ή Τουρκοκύπριος,
Ίσως είναι ο αγαπημένος σου, στρατιώτης στο μέτωπο,
Που μέχρι τώρα ποτέ δεν επέστρεψε,
Ίσως πάλι να είναι ο αδελφός σου.

Αδύνατο να ακούσω τις τελευταίες του λέξεις,
Φόραγε το πουκάμισο του που το ΄ζωναν οι φλόγες.
Μα πώς στ' αλήθεια θα μπορούσε να μιλήσει,
Αφού καιγόταν;
Καιγόταν και καιγόταν;
Ήταν μια εύθραστη παπαρούνα, με χρώμα κόκκινο βαθύ.

ΙΙΙ. Κι όταν έβγαζε την τελευταία του πνοή
Άνοιξε τα μπράτσα του ν'αγκαλιάσει την οικουμένη,
Πέφτοντας σφράγισε με την πύρινη σφραγίδα του την άσφαλτο.
Τότε, ο δρόμος σηκώθηκε ν' αγκαλιάσει το κορμί που έλιωνε
Και άνοιξε τα δικά του χέρια για πάντα ....

Τώρα η πυρακτωμένη στάχτη του έχει διασκορπιστεί
Στον άνεμο, σημαία που δεν ανήκει σε έθνος κανένα
Εκεί να φτερουγίζει πάνω απ' της Μεσαορίας τα πεδινά.

IV. Μη με πλησιάζεις,
Μη βγάζεις λόγους να τιμήσεις ένα ήρωα
Και μην ποτέ τολμήσεις να φέρεις
Ψεύτικα λουλούδια στους τάφους μας
- άστε με να στέκω στην άκρη αυτή του δρόμου.

Μη με πλησιάζεις,
Μη με χαϊδεύεις με παρήγορα λόγια,
Μην ποτέ τολμήσεις να ανοίξεις
Τα αιματοβαμμένα σου χέρια προς το Θεό
- άστε με στο δρόμο που βάφτηκε με αίματα.

Ας είμαι ο φρουρός
Αυτών των παπαρουνών
Αυτού του ανθρώπινου πυρσού.

Αφήστε με να στέκω και να φρουρώ
Ως τη μέρα που ο πόλεμος σ΄αυτή τη γη θα λήξει.

Στη μνήμη του στρατιώτη που βρέθηκε καμένος στο δρόμο Αμμοχώστου- Λευκωσίας.

ΜΕΧΜΕΤ ΠΑΣΙΝ

Ανθολογία 24 Τουρκοκυπρίων ποιητών, « Ανεμόεσσα Κύπρος »
Εκδόσεις Αριστοτέλους, 2007
(Μτφρ.: Ιωσήφ Σ. Ιωσηφίδης)

μέρες επαναπροσέγγισης

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΜΑΥΡΑΔΑ

(1)

Ξανά λοιπόν στο ταξίδι του καλοκαιριού στις ΗΠΑ.

Το Cleveland είναι μια πόλη όπου οι επιλογές για τον ξένο επισκέπτη είναι περιορισμένες. Το Hall of Fame, που είναι Μουσείο της μουσικής Rock n Roll, είναι ένα από τα 'must' αξιοθέατα της πόλης. Ένας 'κλασικός' φιλόλογος από την Κύπρο εισέρχεται μειδιώντας με ύφος από ελαφρώς ειρωνικό μέχρι αδιάφορο! Γι' αυτόν, η έννοια του μουσείου έχει ένα διαφορετικό περιεχόμενο.

Μοντέρνα αρχιτεκτονική, εντυπωσιακό στην απλότητα των γραμμών του το κτίριο, ενδιαφέρουσα η τοποθέτηση των εκθεμάτων, με την ανάλογη μουσική υπόκρουση. Στους τοίχους τα πορτραίτα των μεγάλων ονομάτων μύθων της ροκ.

-Ποιος είν' αυτός; με αιφνιδιάζει με την ερώτησή του ο Αμερικανός συνάδελφος.

Φυσικά δεν ήξερα.

-Αυτός;

Και πάλι δεν ήξερα. Να μην τα πολυλογούμε, ήξερα μόνο τον Έλβις.

Μια έκφραση απορίας ανάμικτης με επιτίμηση σχηματίστηκε στο πρόσωπό του. Μα πώς είναι δυνατό ένας εκπαιδευτικός να αγνοεί πρόσωπα τόσο σημαντικά;

Η ξενάγηση στο μουσείο συνεχίστηκε, καθώς και η συζήτηση για το ροκ, το οποίο-τελικά-δεν είναι απλώς ένα είδος μουσικής, αλλά έκφραση μιας συγκεκριμένης φιλοσοφίας και στάσης ζωής, συνδέεται με κάποιες κοινές αξίες, μια κουλτούρα που μοιράζονται οι οπαδοί του- όπως, λόγου χάριν, το δικό μας ρεμπέτικο.

Ο σεβασμός για το διαφορετικό ξεκινά πρώτα από τη διάθεσή σου να το γνωρίσεις.

(2)

Ξέρεις τι είναι τα 'γκετζεκοντού'; Διάβασε στον Φιλελεύθερο, ημερομηνίας 12 Οκτωβρίου 2008, σελίδα 20, σε ρεπορτάζ του Σπ. Αθανασιάδη: 'Είναι τενεκεδουπόλεις που τελευταία φυτρώνουν σαν μανιτάρια κυρίως στις περιοχές της Μιας Μηλιάς, στην Άνω και Κάτω Ζώδια και στην Αμμόχωστο, για να στεγάσουν τους χιλιάδες παράνομους ή εποχικούς εργάτες που φτάνουν στο νησί μας από την Τουρκία με τις πολυμελείς οικογένειές τους. Τα πρόχειρα παραπήγματα δεν διαθέτουν αποχωρητήρια, νερό και ρεύμα..... δυσοσμία, βρωμιά και σμήνη εντόμων έχουν κατακλύσει την περιοχή...... αναγκάζονται να καίνε τα σκουπίδια τους...... κόβουν τα δέντρα των κήπων κατά την απουσία των ιδιοκτητών τους για να χρησιμοποιήσουν την ξυλεία τους. Σ' ένα δωμάτιο ζουν 8-9 άτομα, μαζεύουν αποφάγια από τα σκουπίδια'...

Σου θυμίζω λοιπόν, φίλε μου, πως η Μια Μιλιά, η Ζώδια κι η Αμμόχωστος απέχουν μόνο μερικά χιλιόμετρα απ' εκεί που χτίζεις το δικό σου παράδεισο κι οι νυφίτσες περνούν τη διαχωριστική γραμμή χωρίς διατυπώσεις.

Ωδή για ένα σκοτωμένο τουρκάκι

Stetson!
You who were with me in the ships at Mylae!
That corpse you planted last year in your garden,
Has it begun to sprout? Will it bloom this year?

Αυτός ο κάμπος π' απλώνεται μπροστά μου καταπράσινος
Στολισμένος με το κίτρινο της μαργαρίτας
Με το κόκκινο της παπαρούνας
Με το χαμόγελο της βιολέτας
Αυτός ο κάμπος
Ανοιχτός κάτω απ' τις θερμές
Αχτίνες του ήλιου φωτεινές
Αυτός ο κάμπος
Που μ' ένα χάδι απαλό
Δείχνει στην ψυχή μας το δρόμο της άνοιξης

Σ' αυτό τον κάμπο
Που δοξάζει τον Κύριο και την ψυχή τουανθρώπου
Σ' αυτό τον κάμπο που δοξάζει το σώμα
Και μουρμουρίζει το τραγούδι του ανθρώπου
Σ' αυτόν τον κάμπο

κείτεται
σκοτωμένο
ένα Τουρκάκι.

Ένα συσπασμένο πρόσωπο
Κομμένο απάνω στον πόνο,
Ανάγλυφη
Ανήλικη μάσκα
Κομμένη στην αιωνιότητα για να ρωτά
Αν ο τόπος ήταν πράγματι πολύ στενός
Μέσα στο πανηγύρι της άνοιξης
Για να ρωτά
Αν υπάρχουν εθνότητες ανάμεσα στους λαούς της μαργαρίτας
για να ρωτά
ποιας εθνικότητας είναι το πράσινο χορτάρι.

Ζεσταίνει ο ήλιος τις ρίζες και το χώμα.
Ξεχειλίζει η αγάπη σαν δροσούλα
Μέσ' απ' τα φύλλα και τους ανθούς της ψυχής του ανθρώπου
Μέσα στην ανοιχτή ειλικρίνεια του κάμπου
Και μιά ανάγλυφη τρομερή μάσκα ενός παιδιού
Κάτω απ' το πολύ του ήλιου το φως
Κινάει τα χείλη
Και μιλεί: « Ευχαριστώ
Με φέρατε σ' αυτό τό δρόμο.
Με φέρατε σ' αυτό το τέλος. Ευχαριστώ σας
Δικούς και ξένους ».

Γη μου! Κοίμησέ τον γλυκά.
Νανούρισε τον.

Για σένα
Η φωνή του ποιητή
Ρωτάει και πάλι εφέτος
Τους εμπόρους των πετρελαίων
Και τους αποικιστές των πτωμάτων,
Ρωτάει τον Στέτσον:

«Το κουφάρι που εφύτεψες πέρσι μέσα στον κήπο σου
Άρχισε να βλαστάει, θ' ανθίσει εφέτος;»

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

«Κατάθεση», 1975
Το συγκεκριμένο ποίημα γράφτηκε το 1964, τα υπόλοιπα ποιήματα της συλλογής γράφτηκαν από το τέλος του 1964 μέχρι την αρχή του 1975.

---

(3)

14 του Οκτώβρη, νύχτα στο 'άλλο' μέρος της Λευκωσίας. Στο Μπουγιούκ Χαν, δυο βήματα από το τέρμα Λήδρας, οι εκπαιδευτικοί γιορτάζουν την Παγκόσμια Ημέρα του Εκπαιδευτικού. Χαίρονται που τους τιμούμε με την παρουσία μας με πολλούς βέβαια γνωριζόμαστε για χρόνια.

Το σκηνικό είναι χειμωνιάτικο. Ευχάριστο θέαμα οι αστραπές, δίνουν ελπίδα για την πολυαναμενόμενη βροχή, η οποία όμως καταντά βασανιστική με την αναποφασιστικότητα και τα τερτίπια της.

-Τι γίνεται απ' εκεί, έβρεξε;

Πολύ. Απ' εδώ;

-Απ' εδώ τίποτε.

-Άλλος θεός απ' εδώ, άλλος απ' εκεί, αστειεύεται ο συνάδελφος, ενώ η μνήμη όπου την αγγίξεις πονά, όπως έλεγε κι ο ποιητής.

Η μνήμη του κάμπου που ζήσαμε τα παιδικά μας χρόνια. Καταπράσινος τέτοια εποχή, ήταν η ανταπόκριση της μάνας γης στη φροντίδα του ανθρώπου και η υπόσχεση για το ψωμί των παιδιών του. Άλλοι καιροί, τόσο μακρινοί, σαν από μιαν άλλη ζωή που δεν ξεχωρίζουμε πια αν την ζήσαμε ή αν την παρακολουθήσαμε σε μια ταινία. Κι ο κάμπος, τόσο κοντά και τόσο μακριά.

Η εκδήλωση τελείωσε κι η βροχή δεν ήρθε.

Τα κορμί του κάμπου στέγνωσε σαν τις ψυχές των ανθρώπων

(4)

Ωραία η προσμονή του χριστουγεννιάτικου ονείρου. Εκεχειρία δυο εβδομάδων. Μετά, ανασύνταξη δυνάμεων και ξανά στην επίθεση. Η στολισμένη πόλη θα κρύψει για λίγο την ασχήμια της στα χρωματιστά λαμπιόνια.

Οι μόνιμοι θαμώνες του κέντρου, Ανατολικοευρωπαίοι και Ασιάτες θα βγουν κι αυτοί για λίγο απ' τη ρουτίνα τους.

-Πότε πάτε εσείς εκκλησία τα Χριστούγεννα; ρωτά η κυρία απ' τη Σρι Λάνκα.

-Το πρωί. Εσείς δηλαδή πότε πάτε;

-Μετά τα μεσάνυχτα.

Καλά, αυτή είναι Χριστιανή; Να τη ρωτήσω ή μήπως είναι πολύ προσωπικό το θέμα; Τελικά τη ρωτώ.

Είσαι Χριστιανή;

-Όχι, είμαι Βουδίστρια, μου αρέσει όμως πολύ να πηγαίνω στην εκκλησία, πηγαίνω και τις Κυριακές.

Μεγάλες αρετές σε ανθρώπους ταπεινούς κι αγράμματους, σπάνιες στη μακαρία νήσο. Τελικά, δεν αποκλείεται στο δικό τους κατώφλι να γεννηθεί το αθώο παιδί που αναμένουμε.

Για επαφή με την πλατφόρμα

επικοινωνήστε με την Ευγενία Νικηφόρου,

τηλέφωνο:
99372147

e-mail:
tokalemi@gmail.com

Χαίρε, ω χαίρε Κουνναφή

ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Επειδή χίλιοι πίθηκοι θα ζήλευαν το θράσος κάποιων ανθρώπων της Ακροδεξιάς, είναι ανώφελο να μπούμε σε ένα διάλογο επιχειρημάτων με τον Αρχισυντάκτη του Φιλελεύθερου Τάκη Κουνναφή. Έναν άνθρωπο που μιλά για «χρήστες» των οδοφραγμάτων, όπως μιλάμε για «χρήστες ναρκωτικών», που κατηγορεί ευθέως όποιον περνά το οδόφραγμα ως πληρωμένο από τους Αγγλοαμερικάνους, που χαρακτηρίζει «κομπλεξικούς» όσους δε συμφωνούν μαζί του. Κρύβεται μάλιστα πίσω από το 76%, ακόμη και πίσω από τις προσφυγές στο ΕΔΑΔ και τα «επιχειρήματα» μετα οποία ενδεχομένως όσοι είναι υπερ της συμφιλιωσης εφοδιαζουν την άλλη πλευρά! [Φιλελεύθερος 7.12.2008]

Δεν πρόκειται να μπούμε σε ένα διάλογο για να πείσουμε κάποιον που δε θέλει να πειστεί, πως το 24% των Ελληνοκυπρίων δεν είναι πληρωμένοι επειδή έχουν διαφορετική άποψη από τον ίδιο, ούτε και ότι ειμαστε εκπαιδευτικοί και όχι «αυτοαποκαλούμενοι εκπαιδευτικοί». Θα του προτείνουμε ένα-δυο απλά πράγματα μόνο:

- Όλα τα στελέχη της Πλατφόρμας είμαστε πρόθυμοι να συγκεντρώσουμε τα περιουσιακά μας στοιχεία και να τα μεταβιβάσουμε στον κύριο Κουνναφή, με μοναδικό όρο να μας διανείμει τα δικά του.
- Αν ασκήσουμε όλη μας την επιρροή και εξασφαλίσουμε στον κ. Κουνναφή να περάσει το οδόφραγμα χωρίς διατυπώσεις, μπορεί να δηλώσει ότι τολμά να το περάσει, και μάλιστα διερχόμενος από κάποια συγκεκριμένα χωριά;

Γνωρίζουμε πως έτσι κι αλλιώς δε θα μας απαντήσει, ή θα απαντήσει «πογυριστά». Εξάλλου, έχει πίσω του μια ολόκληρη εφημερίδα, που συστηματικά μέσω του ιδίου και πολλών άλλων στελεχών της οικοδόμησαν την περιρρέουσα ατμόσφαιρα και πασχίζουν να τη συντηρήσουν. Ίσως να έχει πίσω του και πολλούς άλλους που τρομάζουν στην ιδέα της επίλυσης του Κυπριακού και της συμφιλίωσης, γιατί θα υποχρεωθούν από «παλληκαρια» και τουρκοφάγοι να μετατραπούν σε απολογητές.

Το θέμα είναι τι κάνουμε εμείς. Τι θα κάνουμε όλοι εμείς οι «κομπλεξικοί», «πληρωμένοι» εραστές της συμφιλίωσης; Θα καθήσουμε με σταυρωμένα τα χέρια να βλέπουμε τους Κουνναφήδες του Φιλελεύθερου να δηλητηριάζουν με ακροδεξιές ατακες την κυπριακή κοινωνία; Ή θα αναζητήσουμε επιτέλους τους τρόπους να δείξουμε – με δημοκρατικό και όχι μισαλλόδοξο τρόπο – τη διαμαρτυρία μας απέναντι σε τέτοιες συμπεριφορές, από συγκεκριμένους ανθρώπους και συγκεκριμένα έντυπα;

Η σιωπή και η ανεκτικότητά μας, είναι η καλυτερη τροφη για το φανατισμο και το μίσος.

Τάδε έφη... Κουνναφής

Οι «Πλατφόρμες» των συμφερόντων

Είναι απίστευτη η προκλητικότητα (χαρακτηριστικό δείγμα είδαμε την περασμένη Παρασκευή) των χρηστών των οδοφραγμάτων, με τους όρους του κατακτητή. Θα προσπεράσουμε το υβριστικό ύφος αυτοαποκαλούμενων «εκπαιδευτικών», που ο «προοδευτισμός» και η «δημοκρατικότητά» τους εξαντλείται στα Κατεχόμενα και μετατρέπεται σε μισαλλόδοξο φασισμό σε βάρος του 76% των συμπατριωτών μας, και θα σταθούμε στην ουσία: Το θέμα δεν είναι ότι οι πάσης φύσης κομπλεξικοί εντάχθηκαν στα προγράμματα των αγγλοαμερικανικών σεμιναρίων της «επαναπροσέγγισης», με διάφορα προσχήματα: επαγγελματικά, καλλιτεχνικά κ.λπ.

Το θέμα είναι ότι με τη συμπεριφορά τους (αποδοχή διακίνησης με «τελωνειακές διευθετήσεις» στα «σύνορα» των «δύο κρατών») θέτουν σε κίνδυνο τις προσφυγές των νομίμων ιδιοκτητών των κατεχομένων στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, που (ήδη) εμφανίζει το «επιχείρημα» ότι πλείστοι όσοι Ελληνοκύπριοι αναγνωρίζουν τις «αρχές» του ψευδοκράτους. Οι «Πλατφόρμες» των προσωπικών συμφερόντων είναι σε βάρος του συνολου που δρουν.

Φιλελεύθερος, 7.12.2008

Αναγνώριση της Κυπριακής Μαρωνιτικής Αραβικής γλώσσας

Η Κυπριακή Δημοκρατία υπέβαλε την 5η Νοεμβρίου 2008, δήλωση αναγνώρισης της Κυπριακής Μαρωνιτικής Αραβικής γλώσσας (ΚΜΑ). Σύμφωνα με την επίσημη ανακοίνωση του Γραφείου Επιτρόπου Νομοθεσίας, η Κυπριακή Δημοκρατία υιοθέτησε τη σύσταση της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης ημερομηνίας 27 Σεπτεμβρίου 2006. Η δήλωση έγινε σε αναγνώριση της έννοιας του Ευρωπαϊκού Χάρτη για τις Περιφερειακες ή Μειονοτικες Γλώσσες του 1992, την οποία και επικυρωσε η Κυπριακή Δημοκρατία.

Η Κυπρομαρωνιτικη Αραβικη είναι η δευτερη γλωσσα για την οποία η Κυπριακή Δημοκρατία υποβάλλει δήλωση αναγνώρισης κάτω από τον Ευρωπαϊκό Χάρτη για τις Περιφερειακές ή Μειονοτικές Γλώσσες. Κατά την επικύρωση του Ευρωπαϊκού Χάρτη στις 26 Αυγούστου 2002, η Κύπρος είχε υποβάλει δήλωση αναγνώρισης για τη (Δυτική) Αρμενική γλώσσα. Η αναγνώριση των δύο αυτών παραδοσιακών μειονοτικών γλωσσών της Κύπρου αποτελεί έμπρακτη αναγνώριση εκ μέρους της πολιτείας της γλωσσικης διαφορετικοτητας και της εκφρασης πολιτισμικου πλούτου του οποίου οι δύο αυτές γλώσσες είναι φορείς. Η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για υποβολή δήλωσης αναγνώρισης συνοδεύεται και από απόφαση του για τη σύσταση Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων η οποία θα λειτουργεί στο πλαίσιο του Υπουργείου Παιδειας και Πολιτισμου. Η Επιτροπη Εμπειρογνωμόνων, η οποία έχει ήδη ενεργοποιηθεί, θα εισηγείται συγκεκριμένες δράσεις με στόχο την προστασία και προώθηση της Κυπρομαρωνιτικής Αραβικής, για την οποία δεν υπάρχει γραπτή μορφή και ως εκ τούτου απαιτεί κωδικοποίηση και τυποποίηση. Παραμένει, όμως, να δούμε την πρακτική εφαρμογή όλων των συστάσεων της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων για την εφαρμογη του Ευρωπαικού Χαρτη για τις Μειονοτικες και Περιφερειακές γλώσσες, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν τις πιο κάτω: i. Εφαρμογή του Μέρους II του Χάρτη για την ΚΜΑ γλώσσα, ii. Μέτρα για την ενδυνάμωση της διδασκαλίας της ΚΜΑ στο επίπεδο της δημοτική εκπαίδευσης , iii. Υιοθέτηση δομημένης πολιτικής για την προστασία, προώθηση και αναβίωση της ΚΜΑ γλώσσας, iv. Να δοθεί καθοριστικός ρόλος στην κοινότητα για την εφαρμογή και προετοιμασία της πολιτικής αυτής.

Η πρακτικη εφαρμογη των πιο πανω συστασεων οντως θα αποτελεί πρακτική αναγνώριση από την Πολιτεία της γλωσσικής διαφορετικότητας και της έκφρασης πολιτιστικού πλούτου που η Κυπριακή Μαρωνιτική Αραβική είναι φορέας.